

گفتار اول:

مقدمات تحلیل سیاسی

رَحِمَ اللهُ اَمْرًا تَفَكَّرْ فَاعْتَبِرْ وَ اَعْتَبِرْ فَاقْبَصِرْ

رحمت خداوند بر کسی که اندیشه کند و عبرت گیرد، و عبرت بگیرد و بینای به امور شود.

نسخه اول: ۱۰۴

نمودار کتاب روش تحلیل سیاسی

ضرورت تحلیل سیاسی

چرا باید قدرت تحلیل سیاسی داشت؟

اولاً: قضاوت در پدیده‌های سیاسی و اجتماعی نیازمند تفکر و به تبع نیازمند آگاهی از نحوه صحیح تفکر در پدیده‌هاست. ثانیاً: اگر ملتی قدرت تحلیل خود را از دست بدهد فریب و شکست خواهد خورد. ثالثاً: آگاهی از تحلیل سیاسی در الگوی مردم سالار دینی مبتنی بر سیاست امری ضروری و جزئی از زندگی عمومی می باشد.

چگونه می توان تحلیل درست داشت؟

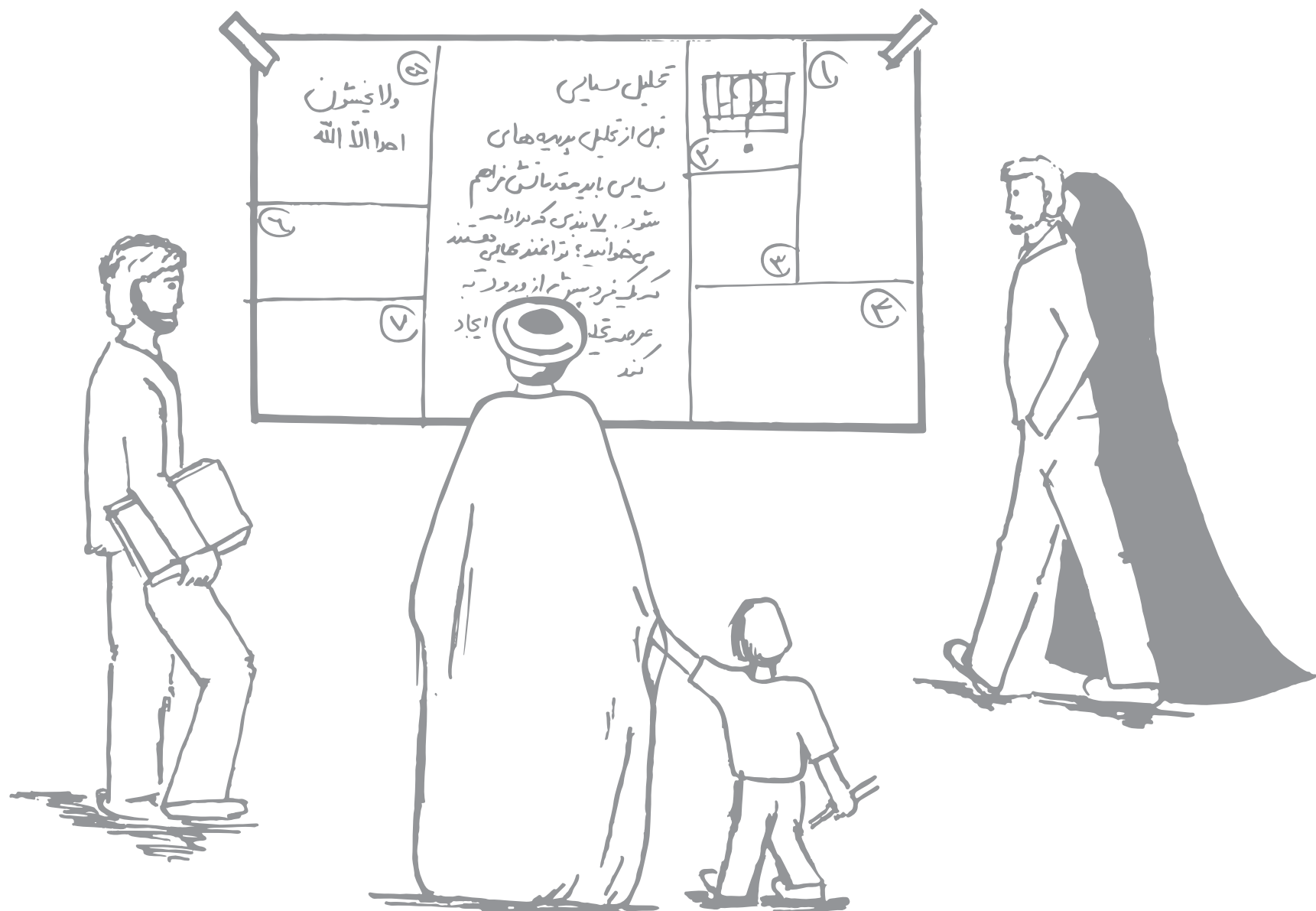
برای تحلیل درست یک پدیده سیاسی، باید روش و منطق درستی داشت. و روش عبارت است از:
۱- مجموعه راه های کشف مجهول
۲- مجموعه قواعد هنگام پژوهش
۳- مجموعه ابزار و فنون جهت حل مجهول

«توصیف»، «تفسیر» و «تحلیل» سیاسی چه تفاوتی با هم دارند؟

توصیف: گزارش دقیق از چگونگی و روند رویدادهای سیاسی است. لذا به حریم علت ها راه نمی یابد.
تحلیل: بررسی یک رویداد سیاسی در یک واحدکل و با اهتمام به تحلیل اجزا در نسبت به کل می باشد.
تفسیر: وصول به استنباط در مورد روابط متغیرها و استخراج نتایج از آن را تفسیر می نامند.

تحلیل سیاسی روش مند چه کاربردی دارد؟

موجب ارتقا آگاهی، بینش و بصیرت جامعه می گردد تا هنگام در هم آمیختگی حق و باطل گرفتار حیرت نشده و تکلیف شرعی و نقش تاریخی خود را براساس تشخیص درست در فضای غبار آلود فتنه انجام دهیم.

۵- تحلیل همزمان نقاط قوت و ضعف در مقابل

همه نقاط قوت و ضعف را باید شناخت. افت و خیز هست، اما مهم این است که حرکت ادامه داشته است. غلبه دادن نگاه منفی خلاف واقع بینی و موجب ناامیدی می گردد و غلبه دادن نگاه مثبت بدون دیدن نقطه ی منفی، این هم گمراه کننده است موجب یک رضایت کاذب می گردد.

۶- توجه به شاخصها

قدرت تحلیل و قدرت تشخیص باید پیدا کرد. اگر ملتی قدرت تحلیل خودش را از دست بدهد فریب و شکست خواهد خورد. امام فرمودند: اگر من از اسلام جدا شوم مردم از من رو بر خواهند گرداند. شاخص اسلام است: شاخص، اشخاص نیستند. در جاده همیشه باید شاخص مورد نظر باشد. اگر شاخص را گم کردید، زود اشتباه می کنید.

۳- ملا حظت نسبت تکلیف و نتیجه

تکلیف گرایی معنایش این است که انسان در راه رسیدن به نتیجه مطلوب، بر طبق تکلیف عمل کند و خلاف آن کاری نکند. تکلیف گرایی هیچ منافاتی با دنبال نتیجه بودن ندارد. کسی که برای رسیدن به نتیجه، بر طبق تکلیف عمل می کند، اگر یک وقتی هم به نتیجه مطلوب خود نرسد، احساس پشیمانی نمی کند، خاطرش جمع است که تکلیفش را انجام داده.

۴- نظم شناسی

شناختن موقعیت، فهمیدن نیاز، حضور در لحظه ی مناسب و مورد نیاز، این اساس کار است که مومن باید این را با خود داشته باشد تا بتواند وجودش موثر بشود: آن کاری را که باید انجام بدهد، بتواند انجام بدهد. لحظه را باید شناخت، نیاز را باید دانست.

۲- ملا حظت نسبت آرمان ها و واقعیت ها

یعنی نباید از آرمان خواهی دست برداشت: نه در هنگام پیروزیهای شیرین، نه در هنگام هزیمتهای تلخ. آرمان خواهی مسیح و واقع بینانه بن بست ندارد. بعضیها در قبال حوادث گوناگون، موضعگیریهما و موقعیتهای روحی و معنوی و فکری شان متناسب با آنچه که لازم آید آرمان خواهی است نیست.

۱- کل نگر

مشاهده مجموعه واقعیت ها هم

آرمان گرایی همراه با واقع بینی بعضاً دچار لغزش می شود و آن مشاهده نکردن بخشی از واقعیت است. جزئی نگری و نگاه نکردن مسیر مستمر از ابتدا تا انتها، انسان را گمراه می کند و فرد راه و هدف را گم می کند. نه اینکه جزئی نگر نباشیم، بلکه این نگاه به اجزا، موجب نشود که ما از نگاه به کل غافل شویم.

موارد ایجابی

گفتار دوم:

مهارت ها و فنون تحلیل سیاسی

موارد سلبی

عدم برخورد سطحی با مسائل

اگر بخواهیم بصیرت پیدا کنیم، باید چشم را باز کنیم؛ باید ببینیم، یک چیزهایی هست که قابل دیدن است. اگر ما از آنها سطحی عبور کنیم، آنها را نبینیم، طبعاً اشتباه می کنیم. بصیر این کسی است که بشنود، گوش خود را بر صداها نبندد؛ وقتی شنید ببیند بشود. و شنیده ای را نمی شود به صرف شنیدن رد یا قبول کرد.

پرهیز از لجباعت

فرد لجوج در ابتدای لجاجت، اندکی نور حقیقت را درک می کند و می تواند بفهمد که کارش براساس لجاجت است اما وقتی لجاجت وی تکرار شد دیگر آن اندک نور حقیقت را هم نمی فهمد. در او، باطن و عقیده ای دروغین به وجود می آید و لجاجت نمی گذارد که او سروسش حقیقت و پیام معنویت و حق را به گوش جان بشنود.

عدم پیش داوری و نگاه جانبدارانه

گاهی اتفاق می افتد که حادثه ای در دنیا پیش می آید، ولی نمی توانیم به طور قاطع درباره آن حادثه اظهار نظر کنیم. فرضاً حکومتی در یک کشور بر سر کار می آید. یا در جایی از دنیا، نزاعی بین دو جناح درگیر می شود که گاهی دلایل کافی و شواهد روشنگر در دسترس قرار نمی گیرد؛ لذا انسان نمی تواند درباره آن قضیه قضاوت کند.

پرهیز از واقعیت پذیری

یک لغزشگاه، واقعیت پذیری است؛ چیزهایی را که واقعیت ندارد، انسان واقعیت تصور کند. دشمنانی که چپه ای را در مقابل کشور ما، ملت ما، انقلاب، تشکیل دادند، سعی می کنند واقعیت سازی کنند. یک چیزهایی را به عنوان واقعیت های مسلم در نظر ما جلوه گر کنند؛ در حالی که واقعیت آنها نیستند.

پرهیز از مغالطه نگر

در مسائل مختلف، از جمله مسائل داخلی باید مراقب بود تا مغالطه ها را با به اشتباه در تحلیل گرفتار نکند. قدرت تحلیل که نبود، انسان فریب تحلیل فریبگر بیگانه را می خورد. ما باید جوانان خودمان را آشنات کنیم به اینکه مغالطه چیست، تا بتواند مغالطه کننده را بگیرد.

پرهیز از آسان پنداری

آسان پنداری هم مثل آسان گیری و سهل انگاری، یکی از موانع راه است. موانع درونی، ضعفهای فکری و عقلانی، راحت طلبی و آسان گرایی است که آسان پنداری نیز از جمله این موارد است.

مفهوم سازی و توجه به رذالت افراط بر معانی

((واژه سازی)) و ((نهاد سازی)) براساس تفکرات و مبانی پایه ای یک نهفت، لازم هر حرکت عمومی است. وقتی نظام اسلامی و بیداری اسلامی مطرح می شود مفاهیم جدیدی را در جامعه القاء، می کند متناسب با نهفت خودش. اگر از واژه های بیگانه وام گرفت، فضا آشفته و مطلب ناگفته خواهد ماند.

اصول و ضریع کردن مسائل

مسائل اصلی را باید شناخت و مسائل فرعی را اصلی نکرد؛ نه اینکه مطرح نکرد، نه، مسائل فرعی هم باید طرح شود؛ همه جزئیات باید طرح شود؛ اصلی نشود و ملاک مخالفت و موافقت قرار نگیرد. ملاک موافقت و مخالفت، صراط مستقیم حق است. اسلام، تشرع، تدین و پایبندی به مبانی انقلاب است.

شناخت نقش دشمن

یکی از لوازم توجه و ملاحظه برای ضربه نخوردن، دیدن دشمنی است که می خواهد به ما ضربه بزند، خط اغفال خواص و خبیانان از تاثیر دشمن، یکی از خطوط القائی و تبلیغاتی دشمن است. گاهی، ما مسلمانها خودمان نقشه دشمن را درست نمی شناسیم. خود ما جزئی از نقشه دشمن می شویم.

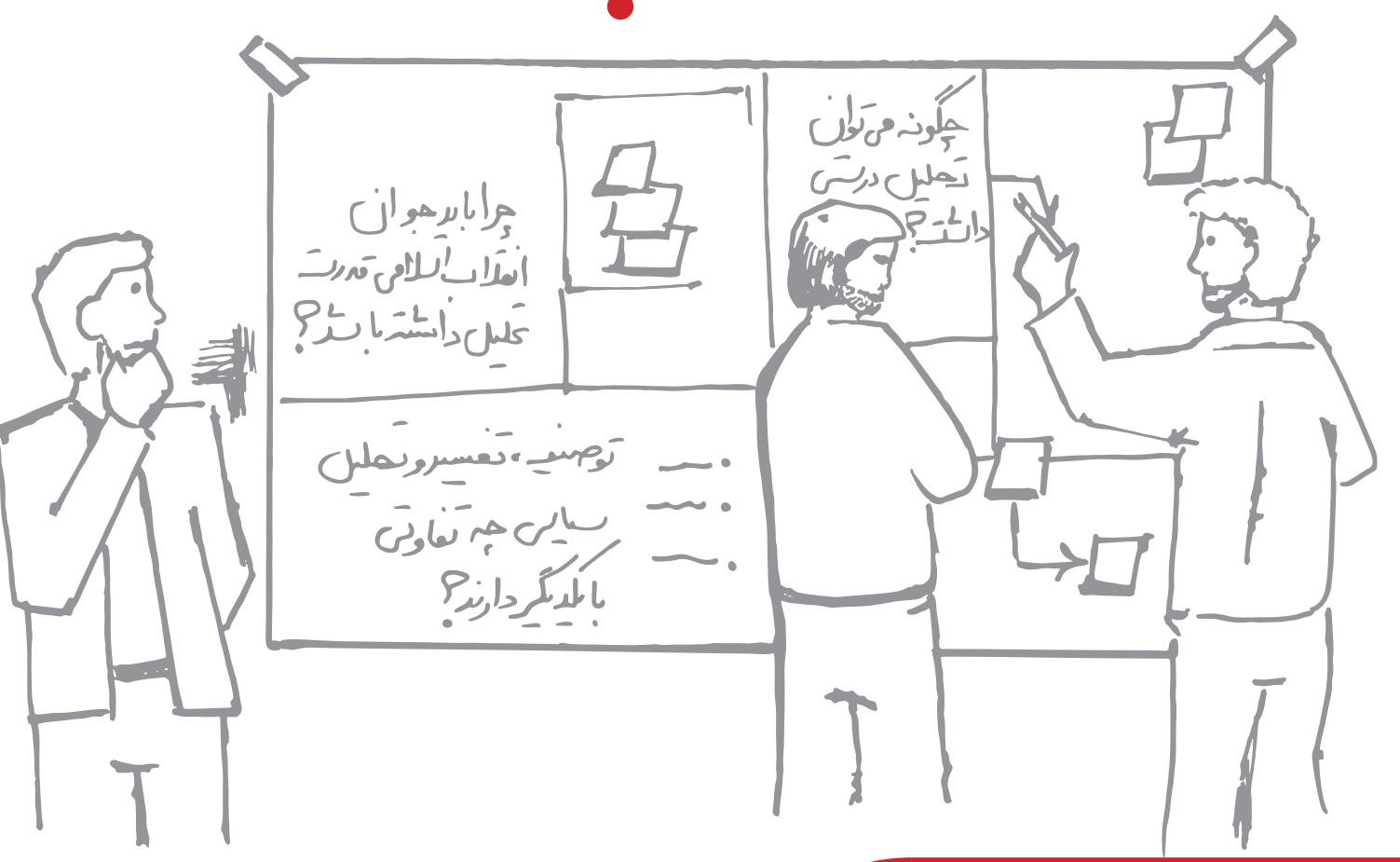
تامل در افکار بنیادین سیاسی

باید دشمنیها را شناخت، مشکل ما این است. اینکه بنده مساله بصیرت را برای خواص تکرار می کنم، به خاطر این است. گاهی اوقات غفلت می شود از دشمنیهایی که با اساس دارد می شود؛ اینها را حمل می کنند به مسائل جزئی.

شنیدن همه ی سخنان

انتقادهای انتقاد بصیران

باید استماع کرد؛ بعد هر چه بهتر است، انسان قبول کند؛ ولو آن بهتر از زبان کسی در بیاید که انسان او را دوست ندارد، قبول ندارد، این خیلی حالت خوبی است. و انتقاد ارز شایبی مضمفانه ای است که توسط یک فرد کار شناس صورت می پذیرد.

راحت طلب نبودن

مواجهه با مشکلات را زشت و ناپسند دانستن و آماده نبودن برای مواجهه با مشکلات یکی از ضعفهای درونی می باشد که باعث راحت طلب شدن می گردد.

پرهیز از عصیانیت

در جمع مومنین، در بین افرادی که مامور به رفتار مسلمان با آنها هستیم، خشم و حالت عصیانیت نباید باشد. خشم به انسان ضرر می زند. تصمیم گیری با خشم، مضر است. حرف زدن با خشم مضر است، کار کردن با خشم مضر است و فرد غالباً دچار غلط و اشتباه است.

تردید نکردن

تردید، صفت بسیار بد و عنصر خطرناکی است. برای مرعوب شدن اول باید در دلها تردید ایجاد کرد. و این تردیدها همیشه از راه مغز وارد نمی شود؛ گاهی از راه جسم هم وارد می شود. خواسته ها و هوسهای جسمانی، میل به پول و جاه و مقام تردید را از طریق جسم و شهوت وارد دل و مغز انسان می کند.

ویرژه همه جعاعات معاونت آموزش مرکز رسویدگی به امور مساجد منبع: کتاب روش تحلیل سیاسی، انتشارات انقلاب اسلامی

رحمت خداوند بر کسی که اندیشه کند و عبرت گیرد، و عبرت بگیرد و پشای به امور شود.

بقره، آیه ۱۲۹

رَحِمَ اللّٰهُ اَمْرًا تَفَكَّرُ فَاعْتَبِرْ وَ اعْتَبِرْ قَابِضًا

چگونه می توان تحلیل درستی داشت ؟

وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت فرهنگی و اجتماعی
معاونت فرهنگی و اجتماعی